

Jan Björklund: Almedalstal 2015

Talare

Jan Björklund
Partiledare

Datum

5 juli 2015

Plats

Almedalen

Som jag har väntat på den här söndagen. Hela veckan faktiskt. Nu är det äntligen dags att tala ur skägget. Cementfabriken i Slite hamn, här på Gotland. Det var mot den som båtarna styrde. För de balter som flydde undan Stalin och kommunismen för 70 år sedan så var cementfabrikens skorsten med sin rökpelare, det första de såg av friheten. De kom i små överlastade och farliga båtar. Många nådde aldrig fram utan vilar fortfarande här ute i havet. Cementfabrikens skorsten i Slite hamn var balternas svar på Frihetsgudinnan. Vi måste förstå är att det som hände Baltikum under andra världskriget kan ske igen. För det finns inget större hot mot liberala värden i Europa än Putins Ryssland. Senast igår utförde rysk militär ytterligare en aggressiv handling här över havet utanför Gotland. Den rödgröna brukar hävda att neutraliteten gör att vår röst i världen blir skarpare och tydligare. Men verkligheten talar för motsatsen. Svenska regeringar har gång på gång under efterkrigstiden krökt rygg för despoterna i Kreml. Baltutlämningen, den fega tystnaden om Raoul Wallenberg, ubåtskränkningarna på 80-talet. Sverige höll inne med kritiken. Olof Palme sade att ”vi ägnar oss inte åt anti-sovjetism”. Men hela hans parti ägnar sig ständigt åt anti-amerikansim. Vårt land har levt i fred i tvåhundra år. Det finns därför en fara att vår fred och vår frihet tas för given. När ni far runt Gotland i sommar och passerar Slite hamn, titta på cementfabriken. Tänk på dem som offrade sina liv bara för att få syn på den där skorstenen. Symbolen för frihet. Jag tänker en sak; Friheten – den är värd att försvara! *I dag går grekerna till folkomröstning om sin framtid. Det sägs att det är lite oklart vad man röstar om. Valsedelns beskrivs som krånglig. Rena rama grekiskan, faktiskt. Den vänsterpopulistiska regeringen vill inte genomföra de liberaliseringar som behövs för att återskapa en dynamisk ekonomi. Jag hoppas till sist att det grekiska folket är klokare än sin regering. Det europeiska samarbetet är idag trängt. Högnationalister bygger murar mot flyktingar och vänsterpopulisterna undergräver Europas ekonomi. De har olika bevekelsegrunder, men de är alla emot det europeiska samarbetet. De är emot de liberala idéer som hela Europasamarbetet vilar på. Alla vill vara europavänner

när det blåser medvind för Europa. Men samarbetet behöver sina vänner mest i motvind. Vi liberaler kommer att värna det europeiska samarbetet oavsett hur det blåser för stunden, för vi vet att samarbetet är skapat för att undvika storm.*Tillit. Det tycker jag är ett av svenska språkets vackraste ord. Det ramar också in liberalismen. Tilliten till människans egen förmåga. Men också tilliten till samhället när hon inte klarar sig själv. Tillit är ett ord som jag stött på under de besök som jag gjort inom välfärden den här våren. Jag har besökt hemtjänstföretag, människor som lever både med psykiska och fysiska funktionshinder. Jag har besökt äldreboenden. Jag har på nära håll sett tilliten mellan de som ger hjälp och de som får den. Det är svårt att inte klara av att stå på helt egna ben. Jag ser det hos min egen mamma som nu snart 94 år gammal behöver allt mer hjälp för att kunna leva i vardagen. Man tvingas lämna över en del av sig själv till någon annan. Behovet av att få bestämma över sitt eget liv blir inte mindre för att du själv är oförmögen att göra vissa saker. Tvärtom, behovet av självbestämmande är som störst hos dem vars liv ligger i någon annans händer. Därför är valfrihet så viktigt. De rödgröna saknar tilliten till medborgarna, till de äldre. De tror att kommunalråden vet bättre. Vi liberaler vet att mammor vet bättre än kommunalråden.*En av dem som jag träffade under mina besök runtom i Sverige i våras är Mia. Hon är utvecklingsstörd och bor på ett boende i Örebro, tillsammans med andra i hennes situation. Hon har hjälp dygnet runt av personliga assistenter. Mia gjorde ett starkt intryck på mig. Hon är sinnebilden för vad vårt uppdrag handlar om. Det är att alla, oavsett förutsättningar, ska få leva sitt liv fullt ut. Det var Liberalerna som införde den LSS-lagstiftning som ger stöd till personer med funktionsnedsättning. Det är en av de största frihetsreformerna som genomförts i Sverige i modern tid. I det förnyelsearbete som pågår i Liberalerna så tittar vi nu vidare på hur vi kan ta nästa steg för att skapa bättre levnadsvillkor för dem som lever med funktionsnedsättning. I det arbetet har vi höga ambitioner. Det var Bertil Ohlin som myntade uttrycket ”Det glömda Sverige”. Han menade de många utsatta människor som inte syns i samhällsdebatten, men som är i stort behov av stöd. Det är vårt liberala uppdrag att se till att friheten ökar för dem som behöver den allra mest.*Jag ska villigt erkänna för er – jag är en curlingpappa. Jag skjutsar barnen lite för ofta. Jag tar inte alltid konflikterna som jag borde, om läxläsning och dataspel. Vi är många som vill skapa en smärtfri väg för våra ungdomar in i vuxenlivet. Såklart vill vi inte att de ska misslyckas, men om man aldrig får riva ett hinder, hur ska man då lära sig att övervinna dem? Men utmaningen är ännu större. För hela vårt samhälle riskerar att bli ett curlingsamhälle, där inte bara vi vuxna curlar våra barn, utan där samhället

curlar de vuxna. Det sker i all välmening. Vi vill stå till tjänst, men vi gör en björntjänst. Ta jobben till exempel. Vi är så angelägna om att alla ska ha en hög ingångslön – men samtidigt innebär det att lågutbildade missar chansen till jobb. Det som skulle minska klyftor skapar istället utanförskap. Vi är så angelägna om att alla ska skyddas mot arbetslöshet genom trygga anställningar – men samtidigt bygger vi murar runt arbetsmarknaden mot dem som står utanför. Det som skulle ge trygghet skapar istället otrygghet. Vi var så angelägna att bygga en skola utan krav och förväntningar, så många elever ansträngde sig för lite. Det som skulle skapa jämlikhet skapade utslagning. Det är en fin balansgång mellan att vara ett ambitiöst, socialt välfärdssamhälle utan att vara ett curlingsamhälle. Jag tror på människan. Samhällets uppgift, det är att blåsa luft under vingarna så hon kan ta sig dit hon vill. Samhället ska möta upp när människor inte kan ta hand om sig själva. Men de flesta klarar av att stå på egna ben och måste inte tas om hand. Det behövs mindre curling och mer socialliberalism i svensk politik! *Jag var 15 år när jag fick mitt första jobb. Det var som städare i idrottshallen i Skene. Vissa dagar var jobbigare än andra. Även jag var en tonåring som inte ville gå upp på morgonen. Men jag fick något av mitt första jobb. Jag blev lite mer självständig, och lite mer oberoende. För det var timmarna med skurhinken i idrottshallen gav mig egna intjänade pengar. Det handlade inte om att ha drömjobbet, det handlade om att ha ett jobb. Mitt första jobb gav mig lite mer av självständighet. För ett jobb; – Det handlar om självständighet. – Det handlar om möjligheter. – Det handlar om livschanser. Ett jobb handlar om; – Att kunna bestämma själv. – Att kunna välja. – Att kunna betala sina räkningar. – Ett jobb handlar om stolthet och om social gemenskap. – Ett jobb kan vara skillnaden mellan en krossad och en förverkligad dröm. – Ett jobb kan vara skillnaden mellan en stängd och en öppen dörr till framtiden. Och därför måste vi signalera till våra ungdomar att det lönar sig att jobba, utbilda sig och att anstränga sig. Stefan Löfven ropar; jobb, jobb, jobb! Men han menar; skatt, skatt, skatt! Sverige behöver en liberal jobbagenda. Men inte en rödgrön skattehöjaragenda. *Alla människor i Sverige ska få chansen till jobb, till att bidra till sin egen och samhällets försörjning. Men trösklarna in på arbetsmarknaden är höga för ungdomar och lågutbildade, en del nyanlända invandrare. Vi kan inte möta framtidens arbetsmarknad med LO:s lösningar från 1950-talet. Det är därför vi säger; hellre ett jobb med något lägre ingångslön än arbetslöshet och bidrag. Det är därför vi säger; mer av lärlingssystem, inte mindre. Det är därför vi säger; arbetsrätten måste moderniseras. Socialdemokraterna säger nej. Men vad händer med folkhemmet, Stefan Löfven? Det är höga trösklar som tvingar människor till utanförskap. Det är höga trösklar som skapar orättvisa

samhällsklyftor, mellan de som har ett jobb och de som inte har ett. Alla ska med, säger socialdemokraterna. Men deras politik cementerar utanförskap, de delar ut VIP-biljetter till dem som redan är insiders, men lämnar outsiders kvar på perrongen. Sverige behöver en ny jobbpolitik. Den tar sin utgångspunkt i en politik där alla ska med – på riktigt. Det handlar om att skapa ett Sverige där möjligheterna är många, dörrarna är öppna och trösklarna låga. *Miljöpartiet hade kongress härom veckan och passade på att återvinna sitt gamla förslag om medborgarlön, nu kallad baslön. Alla människor ska få lön utan att behöva arbete. De vinner SM i curling, utan konkurrens. Jag har noterat att Stefan Löfvén talar om arbete och ”utvecklingsmoral”. Det talet borde han rikta till miljöpartisterna i sin regering. De är nämligen emot arbetsmoral. Och de är emot utveckling också, förresten. Eller för att uttrycka det på miljöpartiets eget språk; På grönsaksmarknaden räcker det med ekologiska morötter! Men på arbetsmarknaden behövs det också ekonomiska morötter! *Det finns två viktiga anledningar till att vi socialliberaler vurmar för jobben. Det ena är för att jobb betyder livsmöjligheter. Det andra är för att jobben lägger grunden till det viktigaste vi har – vårt välfärdssamhälle. För oss handlar välfärd om att samhället möter upp när människan är som skörast. Men det handlar också om tolerans och attityder till varandra. Det handlar om mer jämställdhet mellan kvinnor och män. Det handlar om trygghet på ålderns höst. Det handlar om att ge en framtid till utsatta barn. Det handlar om att Sverige ska vara tillgängligt också för dem som är rullstolsburna. Det handlar om att få vård och omsorg när man behöver det. Ett parti som sätter individens behov i centrum har ett särskilt ansvar att för att bygga ett välfärdssamhälle som omfamnar alla. Det är det som är socialliberalism. *Nu har det gått ungefär 18 minuter sen jag började tala. Om två ryska bombplan hade startat från sin bas i Kaliningrad när jag inledde mitt tal, så hade vi nu sett dem med blotta ögat här över Almedalen. 18 minuter. Längre än så är inte avståndet. Glöm aldrig det! Och jag tänker; Friheten – den är värd att försvara! *Mat, bostad, jobb och värme. Några av de viktigaste delarna av livet. Men arbetsmarknaden, bostadsmarknaden, livsmedelsmarknaden och energimarknaden, de präglas mer än andra områden av politisk centralstyrning och planhushållning. Först införs någon statlig reglering av ofta goda skäl. För att motverka negativa effekter av regleringarna införs subventioner. För att betala subventionerna och för att styra lite mer införs skatt på det man vill motverka. För att undvika snedvriden konkurrens måste man sedan införa nya regleringar som följs av nya subventioner. Efterhand som åren går definieras nya problem måste mötas med nya regler och nya subventioner. Efter några årtionden har man ett lapptäcke av regler, styrande skatter och subventioner

vars samlade effekter inte alls blev det man tänkte från början. Ta bostadspolitiken. Först har Sverige infört regler som gör det svårt att bygga där det inte finns bebyggelse, där det är grönt, därför då hotas naturmiljön. Sen inför vi regler som gör det svårt att bygga där det redan finns bebyggelse, för där finns det buller. Sen vill vi absolut hindra människor från att bo där de gärna vill, nämligen med utsikt över sjö och hav. Sen vill vi reglera att alla bostäder som byggs ska ha högsta möjliga moderna standard, så folk inte har råd att bo i det som ändå byggs. Sen vill vi att de som redan bor i ett område ska ha inflytande över området, vilket ofta innebär att de vill hindra att fler flyttar just dit, genom närmast oändliga möjligheter att överklaga nybyggnation. När man lägger samman den svenska bostads- och byggpolitiken får man närmast intrycket att den är konstruerad för att förhindra byggande. Och det har lyckats. Det byggs för lite. Och nu vill regeringen möta detta, med nya subventioner. Man känner igen planhushållning när man ser den. Ingen plan. Ingen hållning. Och det blir inga hus.* Liberalerna kommer i höst på landsmötet att anta ett nytt bostadspolitiskt program för ökat byggande, men låt mig redan i dag presentera ett par åtgärder för ökad rörlighet i de befintliga bostäderna. Rörligheten bygger på en enkel filosofi; när man är ung bor man litet och billigt, när man skaffar familj bor man större och när barnen blivit stora och flyttat ut så flyttar man till mindre igen. Men om någon del i denna flyttkedja stannar upp så stoppas hela kedjan. De ekonomiska effekterna av att sälja sitt hus eller lägenhet har blivit kännbara. Det är rimligt att det finns en reavinstbeskattning, men tidigare kunde man skjuta upp beskattningen till senare i livet när man faktiskt får loss pengarna. Numera finns ett tak för uppskovet. Dessutom har det införts en årlig avgift. Det innebär att en familj som ska flytta från en villa i en förort till Stockholm kan få betala mellan en halv och en miljon i skatt direkt vid försäljningen och dessutom en avgift på 7 000 kr per år i årtionden framåt. Många väljer då att bo kvar i stället för att sälja, och hela flyttkedjan stannar upp. Liberalerna föreslår idag att dessa regler förändras, så att taket för uppskovet tas bort och att den årliga straffavgiften avskaffas. Vi måste uppnå ökad rörlighet på bostadsmarknaden. Ungdomar ska kunna få sin första lägenhet genom att den nybildade familjen flyttar till något större. Folk får inte uppleva att det är en stor ekonomisk förlust att flytta. Det är hög tid att sänka flyttskatten!* Min sons första skoldag var en varm augustidag med mycket pirr i magen. Kanske var jag själv mer nervös än han. Jag minns det som igår; den för stora ryggsäcken på en liten pojke. Lärarens första ord i klassrummet. Glädjen hos ett litet barn som känner sig stor. Det tog fem minuter innan en liten pojke räckte upp handen och frågade läraren: ”Hur länge måste vi sitta

här?” Läraren svarade ”i nio år”.Skolan sätter konturerna för barnens framtid.När vi i Liberalerna formulerar vår politik kring kunskapsskolan så gör vi det av två skäl.Det ena är att oavsett hur tung ryggsäck barnen bär när de kliver in i klassrummet den första skoldagen, så ska de lämna skolan med fler livschanser.Det andra är att kunskapsskolan är en förutsättning för vårt välfärdssamhälle. Det är ingen slump att det är de länder där utbildning och kunskap står i centrum som också har en stark ekonomisk utveckling.Vi som tror på kunskapsskolan;Vi tror att det är viktigt med utvärdering och betyg. Inte för att mäta om en elev är bättre än en annan. Utan för att ge stöd och hjälp till de svaga, men också utmaningar till de starka. Och för att skolan själv ska ha fokus på att uppnå resultat.Vi tror att det är läraren som ska bestämma i klassrummet. Inte för att man inte ska lyssna på barnen, utan för att läraryrket är ett professionellt yrke.Vi tror att det är viktigt att staten har hand om skolan. Inte för att centralisering har ett egenvärde, utan för att många kommuner inte klarar sitt uppdrag.Gustav Fridolin gick till val på reformstopp i skolan. De har brutit vallöfte på vallöften men just detta har de uppfyllt – för det händer ingenting.Liberalerna är långt ifrån klar med skolan. Vi har genomfört den största reformeringen sedan 1800-talet, men ni ska veta, att det behövs mer.Vi har så höga ambitioner. Vi siktar inte bara mot stjärnorna, vi siktar längre än så. För skolan lägger grunden för att individer ska växa, för ett jämlikt samhälle och för jobb och välfärd.Reformstoppet måste upphöra för kunskapsskolan kan inte vänta.Gustav Fridolin får gärna ta sommarlov!Men kunskapsskolan kan inte ta semester!*Den 14 september förra året så skickade väljarna ett budskap till oss i Alliansen. De gav oss bakläxa.De sa; vi förväntade oss mer av er. Ni gjorde inte tillräckligt; för jobben, för integrationen, för välfärden.De var besvikna på oss. Och vi var besvikna, på oss själva, för att vi inte lyckades vinna det viktigaste som finns – människors förtroende.Alliansen har förändrat Sverige. Det viktigaste vi gjort kan de rödgröna inte klubba bort på ett regeringssammanträde. För det handlar om värderingsskiften. Det handlar om arbetslinjen och kunskapsskolan. Två begrepp som var skällsord för tio år sedan är nu starkt etablerade.Men vi ska vara självkritiska. Efter åtta år vid makten så tappade vi fart. Det är nu dags att göra vår hemläxa.Politik formas inte i Rosenbad, eller i Riksdagen. Den formas i de samhällsutmaningar som människor upplever. Den formas kring köksbordet, mitt i livspusslet. Hur gör vi imorgon, med hämtningar och lämningar? Vem handlar? Vem skjutsar till fotbollsträningen? Har mormor allt hon behöver?Politik formas i oron för framtiden. Kommer pengarna att räcka till? Har vi råd med semester? Borde barnen byta skola? Hur möter jag tiggaren? Har jag ett jobb att gå till? Hur

kommer det vara att bli gammal? Här ska vår politik ta sin utgångspunkt. Människors förväntningar, ska vara våra förväntningar. Människors oro, ska vara den oro som vi bär med oss. Människors utmaningar, ska vara våra utmaningar. Liberalerna kan inte gå till val 2018 på det program som vi förlorade på 2014. Alliansen kan inte gå till val 2018 på det program vi förlorade valet på 2014. Det krävs en omfattande förnyelse. Den har vi påbörjat. Och förnyelse är på riktigt bara om man är beredd att säga att vi har haft fel förut. Den handlar om att skapa ett välfärdssamhälle i världsklass. Att utveckla politiken för barnen, för bättre jämställdhet, för en bättre skola. Den handlar om att liberalisera centrala delar av svensk ekonomi, som ligger närmast människor; maten, boendet, jobbet och elektriciteten. Och det är en tydlig uppmaning till oss alla i Alliansen; att våga utnyttja regeringsmakten nästa gång till att liberalisera dessa marknader. Att inte vara rädda för mäktiga intressen inom LO, hyresgästföreningen eller LRF. Att våga tro på liberalismen. Individerna ska stå i centrum. Samhällets uppgift är att lyfta henne till oanade höjder utan att curla henne till osjälvständighet. Men också att ta emot henne när hon faller. Det är det som är socialliberalism. När vi ser Socialdemokraterna cementera utanförskapet, När vi ser Miljöpartiets antitillväxtpolitik, När vi ser Vänsterpartiet bekämpa valfriheten, När vi ser Sverigedemokraterna bygga murar mot omvärlden, Så ser vi att det behövs mer liberalism i Sverige. Det är Liberalernas uppgift att stå upp för den. Sverige är värt en bättre regering. Tack!

Taggar

2010-tal, 2015, Almedalen, Folkpartiet Liberalerna, Liberalerna, Man, Politiska tal

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/jan-bjorklund-almedalen-2015>